

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА

***ИЗВЈЕШТАЈ О АКТИВНОСТИМА
КАНЦЕЛАРИЈЕ ЗА РЕВИЗИЈУ ИНСТИТУЦИЈА
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ
ЗА 2019.***

URED ZA REVIZIJU INSTITUCIJA BiH
КАНЦЕЛАРИЈА ЗА РЕВИЗИЈУ ИНСТИТУЦИЈА БИХ
AUDIT OFFICE OF THE INSTITUTIONS OF BOSNIA AND HERZEGOVINA

www.revizija.gov.ba

ИЗВЈЕШТАЈ
О АКТИВНОСТИМА КАНЦЕЛАРИЈЕ ЗА РЕВИЗИЈУ
ИНСТИТУЦИЈА
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ ЗА 2019. ГОДИНУ

Број: 08-02-3-286/20

Сарајево, март 2020. године

САДРЖАЈ

Увод.....	6
Резиме.....	7
О Канцеларији	10
Мисија, улога и мандат Канцеларије	10
Независност	10
Мандат.....	12
Оквир ревизије	12
Стратешки план развоја Канцеларије за период 2014-2020.....	14
Улога Координационог одбора.....	15
Стратегија ревизија.....	16
Квалитет и основне вриједности	17
Комуникација и извјештавање.....	18
Комуникација са Парламентарном скупштином БиХ	19
Комуникација са јавношћу	19
Резултати проведених ревизија.....	21
Финансијска ревизија	21
Ревизија учинка.....	23
Реализација препорука ревизије.....	24
Методологија ревизије.....	27
Контрола квалитета ревизије	27
Међународна сарадња	30
Организација пословних процеса Канцеларије	32
Управљање	32
Управљање ризицима	32
Особље.....	33
Финансирање	34
Прилози.....	35
Прилог 1. – Попис институција које су биле предметом финансијске ревизије у 2019. години (ревизија финансијске 2018. године):	36
Прилог 2. – Преглед међународних активности реализованих у 2019. години	38
Прилог 3. – Схематски приказ организације Канцеларије	39
Прилог 4. – Структура запослених у Канцеларији:.....	40
Прилог 5. – Финансијски извјештај Канцеларије	42

IN MEMORIAM

ДРАГАН ВРАНКИЋ
1955-2019.

Увод

Канцеларија за ревизију институција Босне и Херцеговине је, као и сваке године, на основу члана 6. став 2. Закона о ревизији институција Босне и Херцеговине, израдила извјештај о својим активностима за протеклу годину. И ове године, Канцеларија је своје обавезе извршавала професионално и одговорно, испуњавајући зацртане циљеве и правовремено обављајући своје задатке.

Ипак, протекла је година донијела бројне изазове, али и губитке. Највећи од њих је, свакако, људски губитак настао у октобру 2019. када је, након тешке болести, преминуо генерални ревизор Канцеларије, Драган Вранкић.

Надаље, ову су годину обиљежиле и одређене специфичности у окружењу у којем ради Канцеларија, које су Канцеларију присиле да своје првобитне планове, у дијелу који се односио на ревизију Извјештаја о извршењу буџета институција Босне и Херцеговине за 2018. годину прилагоди новонасталим околностима, при чему је важно нагласити да је Канцеларија и овај задатак извршила у законски прописаном року.

Ову су годину обиљежила и настојања на изналажењу сталног смјештаја Канцеларија, а ово питање, нажалост, и даље остаје неријешено.

Ипак смо настојали да преданим и напорним радом водимо примјером и превазиђемо изазове које је 2019. година поставила пред наш Канцеларију. Надамо се да ће година пред нама понудити мање изазова, те да ћемо наставити своје професионалне обавезе, као и досад, испуњавати одговорно, транспарентно и ефикасно.

Резиме

Канцеларија за ревизију институција Босне и Херцеговине је независна, професионална и неполитична институција успостављена с циљем промовисања транспарентног и одговорног управљања јавним ресурсима путем обављања ревизија које се заснивају на принципима ефикасности, ефективности, економичности и владавине права. Канцеларија је независна и не подлијеже управљању или контроли било којег другог лица или институције. Мандат за ревизију и оквир ревизија које проводи дефинисани су Законом о ревизији институција Босне и Херцеговине. Свој развој Канцеларија темељи на циљевима утврђеним у Стратешком плану развоја Канцеларије за ревизију за период 2014-2020.

Канцеларија је, у 2019. години, извршила финансијску ревизију за 2018. годину у 74 институције. За четири институције дато је мишљење с резервом са скретањем пажње, док су двије институције добиле мишљење с резервом. Позитивно мишљење са скретањем пажње добило је 55 институција, док је 12 институција добило чисто позитивно мишљење. У једном случају, услјед ограничености обима ревизије, Канцеларија се суздржала од давања мишљења.

Током 2019. године објављено је пет извјештаја ревизије учинка у оквиру којих ја дато 26 препорука. Поред тога, Канцеларија је провела и ревизију извршења буџета институција БиХ за 2018. годину, те израдила и надлежним институцијама доставила годишњи извјештај о главним налазима и препорукама. У складу са чланом 17. Закона о ревизији, Канцеларија је израдила и Парламентарној скупштини БиХ доставила и Додатни ревизорски извјештај о Пројекту изградње Завода за извршење кривичних санкција, притвора и других мјера Босне и Херцеговине за 2018. годину.

У циљу унапрјеђења пословања институција БиХ, а у складу са основним принципима ревизије јавног сектора, Канцеларија посебну пажњу поклања реализовању ранијих препорука (follow-up) и извјештавању о реализацији препорука ревизије.

У сваком појединачном извјештају о финансијској ревизији те извјештају о ревизији извршења буџета, посебна поглавља посвећују се реализовању препорука из претходне године. Канцеларија за ревизију је, кроз појединачне извјештаје финансијске ревизије за 2018. године, институцијама БиХ дала 489 препорука, док су у извјештајима о ревизији за 2017. годину дате 573 препоруке. Посљедњом анализом степена реализације препорука констатовано је како је око 61% препорука код појединачних институција реализовано или је њихова реализација у току, што је нешто виши постотак у односу на претходне периоде.

Реализација препорука ревизије учинка, у складу са методологијом и међународним стандардима, прати се путем извјештаја о реализацији препорука ревизије учинка. Процес праћења извршења препорука доприноси њиховој учинковитијој имплементацији. Канцеларија је и ове године провела праћење реализације препорука које је обухватило два извјештаја ревизије учинка из ранијих година.

Канцеларија, на својој интернетској страници, одржава и редовно ажурира Регистар препорука датих кроз ревизије које је обавила, а који садрже и статус реализације за сваку појединачну препоруку.

У Босни и Херцеговини, Канцеларија, са осталим институцијама за ревизију јавног сектора у БиХ, сарађује кроз Координациони одбор врховних институција за ревизију, док се сарадња на међународном нивоу углавном остварује путем чланстава у Међународној организацији врховних институција за ревизију (INTOSAI), Европској организацији врховних институција за

ревизију (EUROSAI), те Мрежу врховних институција за ревизију земаља кандидата и потенцијалних кандидата за чланство у ЕУ и Европског ревизорског суда.

Канцеларија је и у 2019. години улагала додатне напоре на јачању својих људских потенцијала, као и на изналажењу трајног рјешења за смјештај Канцеларије.

2019. У БРОЈКАМА

74

Извјештаја о финансијским ревизијама институција БиХ

5

Извјештаја ревизије учинка институција БиХ

1

Годишњи ревизорски извјештај о главним налазима и препорукама

19

Усвојених интерних аката

1

Извјештај о ревизији извјештаја о извршењу буџета институција БиХ

20

Реализованих међународних активности

11

Одржаних стручних колегија

22

Проведене ИТ ревизије и институцијама БиХ

1

Извјештај са резимеом годишњих ревизионих активности

1

Додатни ревизорски извјештај

О Канцеларији

Мисија, улога и мандат Канцеларије

Канцеларија за ревизију институција Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Канцеларија) је врховна ревизиона институција (у даљем тексту: ВРИ) основана Законом о ревизији институција Босне и Херцеговине¹ (у даљем тексту: Закон о ревизији), као вањски, независни ревизор који ревидира пословање институција Босне и Херцеговине. Као независна институција Босне и Херцеговине почела је са радом 2000. године. Сједиште Канцеларије је у Сарајеву. Канцеларијом руководи генерални ревизор који има двојицу замјеника.

Мисија Канцеларије утврђена Стратешким планом развоја 2014-2020.

Канцеларија за ревизију је независна, професионална и неполитична институција успостављена с циљем промовисања транспарентног и одговорног управљања јавним ресурсима путем обављања ревизија које се заснивају на принципима ефикасности, ефективности, економичности и владавине права.

Главни циљ Канцеларије је да, провођењем ревизије, осигура независна мишљења о извршењу буџета и финансијским извјештајима, кориштењу ресурса и управљању државном својином од Савјета министара, буџетских и јавних институција у БиХ, чиме се доприноси поузданом

извјештавању о кориштењу буџетских средстава, транспарентном и квалитетном управљању јавним приходима, трошковима и државном својином.

Канцеларија информисе одговорне институције и јавност о својим налазима и препорукама правовременим и јавним објављивањем извјештаја о ревизији те, ако су релевантни, другим облицима информисања.

Независност

Према Закону о ревизији, Канцеларија је, у обављању својих дужности и провођењу надлежности, независна и не подлијеже управљању или контроли било којег другог лица или институције. Надаље, Канцеларија је неполитична и не смије подржавати или бити у вези с било којом политичком странком.

Основни принципи независности врховних институција за ревизију дефинисани су професионалним објавама Међународне организације врховних институција за ревизију (INTOSAI) и то Лимском декларацијом (INTOSAI-P 1) и Мексичком декларацијом о независности врховних институција за ревизију (INTOSAI-P 10). Генерална скупштина Уједињених нација, у два је наврата (резолуцијама A/66/209 (2011) и A/69/228 (2014)), подцртала важност примјене принципа независности јавне ревизије.

Резолуција Генералне скупштине Уједињених нација A/69/228 (2014)

Генерална скупштина наглашава важност Лимске декларације о смјерницама о принципима ревизије из 1977. и Мексичке декларације о независности врховних институција за ревизију из 2007., те потиче земље чланице да, на начин прикладан националним институционалним структурама, примјењују принципе утврђене у наведеним декларацијама.

¹ Службени гласник БиХ број 12/06.

Иако је независност Канцеларије обезбијеђена Законом о ревизији, она још увијек није уставно утемељена као што је то прописано наведеним декларацијама.

Мандат

У оквиру свог законског мандата, Канцеларија обавља двије основне врсте ревизије:

Слика 1: Мандат Канцеларије за ревизију институција Босне и Херцеговине

ФИНАНСИЈСКЕ РЕВИЗИЈЕ ЗАЈЕДНО СА РЕВИЗИЈОМ УСКЛАЂЕНОСТИ

- Канцеларија, према усвојеним ревизионим стандардима, прегледа финансијске извјештаје и припадајуће рачуне институција код којих се обавља ревизија, с циљем процјене да ли су финансијски извјештаји поуздани и одражавају ли биланси у потпуности резултате извршења буџета.
- Канцеларија процјењује примјењују ли руководиоци институција БиХ законе и прописе, користе ли средства за одговарајуће намјене, оцјењује финансијско управљање, функције интерне ревизије и систем интерних контрола.
- Финансијска ревизија обухвата и ИТ ревизију која подразумијева подршку финансијској ревизији у дијелу процеса који укључују примјену информационих технологија (нпр. јавних набавки, расхода, прихода и сл.).
- Канцеларија тренутно обавља редовну годишњу финансијску и ревизију усклађености код 74 институције БиХ.

РЕВИЗИЈЕ УЧИНКА

- Канцеларија има право извршити преглед или испитивање (ревизију учинка) одређеног аспекта пословања цијеле или дијела институције, програма или активности, у погледу економичности, ефикасности и ефективности с којим та институција користи своје ресурсе.
- Постојећи капацитети Канцеларији омогућавају обављање пет ревизија учинка на годишњем нивоу.

Оквир ревизије

Надлежност Канцеларије обухваћа све јавне институције БиХ, укључујући Парламентарну скупштину БиХ, Предсједништво БиХ, Савјет министара и буџетске институције, изванбуџетска средства која могу бити предвиђена Законом о ревизији; средства која су као зајам или грант за БиХ међународна тијела и организације осигурали некој институцији или пројекту у БиХ, средства осигурана из буџета било којој другој институцији, организацији или тијелу, компанију у којој држава има власнички удио од 50% плус једну дионицу или више. Ревизија укључује и све финансијске, административне и друге активности, програме и пројекте којима управља једна или више институција и тијела БиХ, укључујући процесуирање и приходе од продаје имовине, приватизација и концесија. Канцеларија није надлежна за преревизиони увид или преревизиону сертификацију рачуноводствених трансакција, као

дијела рачуноводственог система. Канцеларија није надлежна за предузимање било какве активности, изван оних које се захтијевају Законом о ревизији, ако сматра да те активности нису у складу са њеним дужностима, или ако би њихово обављање спријечило испуњење обавеза Канцеларије по Закону о ревизији.

Стратешки план развоја Канцеларије за период 2014-2020.

Стратешки план Канцеларије за период 2014-2020. представља наставак развоја Канцеларије у складу са документом Координационог одбора *Стратешки оквир развоја врховних институција за ревизију 2013-2020. година*. Стратешким планом су дефинисана четири стратешка циља са припадајућим програмима:

1. **Очување и јачање независности Канцеларије за ревизију;**
2. **Јачање утицаја ревизије у друштву кроз активан допринос ефикасности, економичности и ефективности јавне администрације;**
3. **Јачање институционалних (професионалних и организационих) капацитета и**
4. **Улога на међународном плану и сарадња са домаћим институцијама и организацијама.**

Наведени циљеви представљају основу за доношење годишњег плана рада Канцеларије о чијој реализацији Канцеларија извјештава путем годишњег извјештаја о активностима. Независност Канцеларије, иако осигурана Законом о ревизији, још увијек није утемељена у Уставу БиХ о чему директно зависи и реализација првог стратешког циља.

Реализацији циља 2 доприноси интензивирање сарадње са организацијама цивилног друштва, којима је отворена могућност да, кроз своје коментаре и приједлоге, учествују у планирању ревизија учинка, као и пројекат израде комуникацијске стратегије, који Канцеларија реализује уз подршку SIGMA-е. Канцеларија, поред тога, настоји, кроз примјену иновативних комуникацијских механизма и алата (између осталог, кориштење инфографика, интензивне објаве на Twitter профилу Канцеларије), рад ревизије учинити доступним и разумљивим што ширијој публици.

У смислу јачања професионалних и организацијских капацитета, али и јачања улоге на међународном плану, Канцеларија је наставила је активно учествовати у раду Радне групе EUROSАI-ја за ИТ ревизију. ИТ ревизија је, као стратешка област, препозната и кроз План развоја ИТ система за период 2016-2020. који је усвојио Координациони одбор врховних институција за ревизију.

По питању реализације циљева из стратешког плана вриједи споменути и проведену ревизију учинка на тему спремности институција БиХ за реализацију Циљева одрживог развоја, којом се доприноси не само реализацији стратешких циљева Канцеларије (циљеви 2. и 4.), већ и имплементацији Стратешког плана INTOSAI-ја, који је допринос ревизије реализацији ових циљева поставио као један од својих приоритета.

Канцеларија је, кроз 2019. годину, радила и на прилагођавању методологија које примјењује новом INTOSAI оквиру професионалних објава (INTOSAI Framework of Professional Pronouncements), који од краја 2019. године мијења ISSAI оквир.

С обзиром на то да постојећи Стратешки план развоја Канцеларије истиче крајем 2020., Канцеларија је, заједно с остале три ревизионе институције у БиХ, током 2019. године била предметом колегијалног прегледа – професионалне оцјене рада, коју организује SIGMA, а проводи тим експерата са искуством у различитим врховним институцијама за ревизију у свијету. Резултати овог колегијалног прегледа представљајуће инпуте за будуће стратешко планирање.

Улога Координационог одбора

Координациони одбор врховних институција за ревизију (у даљем тексту: Координациони одбор) био је фокусиран на активности утврђене Законом о ревизији, Стратешким оквиром развоја 2013-2020., Смјерницама за активности Координационог одбора број: 06-50-1-8-1/13 од 17. 10. 2013. године и препорукама садржаним у Извјештају SIGMA-е о колегијалном прегледу врховних ревизионих институција у БиХ 2012. године.

Дјелујући у оквиру надлежности, и током 2019. године, Координациони одбор наставио је са провођењем координираних активности:

- обезбјеђењем конзистентног приступа у активностима ВРИ;
- имплементирањем ISSAI оквира;
- подршком изградњи капацитета ВРИ;
- подршком обезбјеђењу независности ВРИ;
- промовисањем вриједности и користи од ВРИ;
- промовисањем превенције корупције;
- унапрјеђењу комуникације са чланицама INTOSAI-ја.

Знатан дио активности Координационог одбора био је усмјерен на подршку раду радних група и размјени професионалних искустава у тежњи ка обезбјеђењу конзистентног квалитета у ревизији.

Координациони одбор је током 2019. године одржао шест сједница, од којих четири редовне и двије електронске сједнице.

Стратегија ревизија

На основу Закона о ревизији, захтјева Парламентарне скупштине и Стратегије Канцеларије, генерални ревизор сваке године, након консултација са својим замјеницима, доноси годишњи план ревизије Канцеларије за наредну годину. Парламентарна скупштина БиХ или парламентарне комисије могу, у било које вријеме, захтијевати да Канцеларија обави специјалну ревизију, али Канцеларија одлучује хоће ли такву ревизију обавити.

Годишњи план финансијске ревизије доноси се темељем оквира ревизије дефинисаног у Закону о ревизији. Циклус финансијске ревизије се планира из два дијела: претходна и завршна ревизија. Претходна ревизија се проводи у складу са Законом о ревизији и истом се обухвата одређени период текуће године прије сачињавања финансијских извјештаја за буџетску годину. Кроз претходну ревизију се, прије свега, врши оцјена система интерних контрола, пословних процеса и процјена ризика код субјекта ревизије. Осим наведеног, у претходној ревизији се субјект ревизије информише о уоченим слабостима те се сугерише њихово отклањање прије коначног сачињавања финансијског извјештаја за буџетску годину. Завршна ревизија се проводи након сачињавања финансијских извјештаја за буџетску годину. По завршетку завршне ревизије, приступа се изради извјештаја о ревизији у роковима прописаним законом.

Годишњи план ревизије учинка садржи теме које ће се, примјеном методологије ревизије учинка, обрађивати током године. Стратегија Канцеларије јесте одабир атрактивних и релевантних тема, како за грађане и јавност, тако и за саме институције БиХ, а све с циљем економичнијег, ефикаснијег и ефективнијег функционисања јавне управе. Процес одабира тема се врши у задњем кварталу текуће године. У процесу одабира судјелују сви ревизори учинка. Инпуте за одабир тема могу дати и финансијски ревизори, менаџмент Канцеларије, Парламентарна скупштина БиХ (захтјевима за провођење ревизија учинка), представници цивилног друштва, јавност и др. Менаџмент Канцеларије, на приједлог оперативног менаџмента, одобрава план ревизија за наредну годину.

Ревизија учинка континуирано прати рад институција БиХ, путем званичних извјештаја о раду, извјештаја са сједница Савјета министара, Парламентарне скупштине БиХ и парламентарних комисија и других званичних докумената, путем медија и других извора, с циљем идентификовања проблема у раду институција које могу бити предмет ревизије учинка. Сви ревизори учинка су дужни у току године предложити барем по једну потенцијалну тему ревизије учинка. Након што прикупе све потребне податке и припреме приједлог теме, исти се презентира свим ревизорима учинка и сви учествују у оцјењивању наведеног приједлога. Оцјењује се могућност провођења ревизије, релевантност проблема идентификованог у приједлогу, додана вриједност коју би ревизија могла имати. Затим, оперативни менаџмент приједлоге тема и њихове оцјене презентира менаџменту Канцеларије и предлаже теме за наредну годину, водећи рачуна да у ревизијама буду заступљене све области значајне за друштво и грађане, а све у складу са надлежностима Канцеларије.

Квалитет и основне вриједности

Систем квалитета основни је дио стратегије, културе и политика које примјењује Канцеларија те је уграђен у све фазе ревизионих и институционалних процеса Канцеларије.

Основне вриједности којима се Канцеларија руководи дефинисане су Стратешким планом развоја 2014-2020.:

Слика 2: Вриједности дефинисане Стратешким планом развоја Канцеларије 2014-2020.

Кључни механизам за обезбјеђење поштивања наведених вриједности представља примјена релевантних етичких захтјева. Независност и одговорност институција за ревизију јавног сектора постављају високе етичке стандарде пред руководство и особље ВРИ. С обзиром на то да је етичко понашање кључна компонента у успостављању и одржавању потребног повјерења и угледа, етички кодекс је предуслов за функционисање ВРИ. Етички кодекс Канцеларије ажуриран је, у складу са ревидираним Међународним стандардом врховних институција за ревизију - ISSAI 30 - крајем 2019. године. Поред овог стандарда, приликом израде новог Етичког кодекса кориштене су и смјернице које је објавила Радна група EUROSAI-ја за ревизију и етику (TFAE), као и међународне праксе и етички кодекси ВРИ чланица ове Радне групе. Поред тога, консултован је и материјал Развојне иницијативе INTOSAI-а (IDI) под називом Смјернице за примјену ISSAI 30. Одредбе Етичког кодекса примјењују се не само у обављању пословних обавеза, већ и у приватном животу особља, у ситуацијама које могу имати утицаја или угрозити професионални интегритет појединца, као представника Канцеларије, или Канцеларије као организације.

Поред Етичког кодекса, у 2019. години је, у складу са измјенама у Правилнику о унутрашњој организацији и систематизацији Канцеларије, ажуриран и План интегритета Канцеларије.

Комуникација и извјештавање

Канцеларија о својим активностима извјештава у складу са Законом о ревизији па, у том смислу, Канцеларија израђује следеће извјештаје:

Слика 3: Извјештаји које Канцеларије израђује према Закону о ревизију институција Босне и Херцеговине

- Годишњи извјештај о активностима Канцеларије садржи информације о раду Канцеларије за претходну годину, заједно са финансијским извјештајем Канцеларије (члан 6. Закона о ревизији);
- Извјештаји о годишњој финансијској ревизији институција Босне и Херцеговине (члан 13. Закона о ревизији);
- Извјештаји о обављеним ревизијама учинка (члан 14. Закона о ревизији);
- Извјештај о ревизији годишњег извјештаја о извршењу буџета институција БиХ (члан 13. Закона о ревизији)
- Годишњи извјештај о главним налазима и препорукама из обављених ревизија (члан 16. став 6. Закона о ревизији)
- Додатни ревизорски извјештај (члан 17. Закона о ревизији)
- Извјештаји о специјалним ревизијама (члан 18. Закона о ревизији)

Сви извјештаји Канцеларије, осим што се достављају корисницама у складу са Законом о ревизији, јавно су, у свом цјеловитом облику, доступни и на интернетској страници Канцеларије.

Комуникација са Парламентарном скупштином БиХ

Сарадња парламената и врховних институција за ревизију представља најважнији механизам надзора над употребом јавних средстава од институција извршне власти. Врховне институције за ревизију, у складу са законом и стандардима струке, прикупљају професионалне и објективне информације које парламенти користе како би се увјерили у поузданост финансијског извјештавања и начин употребе јавних ресурса. У том смислу, велику улогу у унапређењу транспарентности и јавне одговорности имају надлежне парламентарне комисије које, кроз своје дјеловање, подупиру настојања врховних ревизијских институција и, кроз инсистирање на реализацији препорука и праћење њихове реализације, помажу развоју система одговорности у јавном сектору.

Канцеларија Парламентарној скупштини БиХ доставља појединачне извјештаје о финансијским ревизијама, извјештаје о обављеним ревизијама учинка, специјалним ревизијама, годишњи ревизорски извјештај о главним налазима и препорукама, годишњи извјештај о ревизији извршења буџета институција БиХ, као и додатни ревизорски извјештај. Сви ови извјештаји упућују се на адресе Представничког и Дома народа, као и надлежним комисијама обају домова.

Канцеларија обезбјеђује присуство својих представника на сједницама парламентарних комисија за финансије и буџет, те других комисија, према потреби и мандату, као и сједницама домова које на дневном реду имају тачке које се односе на рад Канцеларије и, у оквиру свог мандата, активно учествују у њиховом раду.

У 2019. години, сарадња с Парламентарном скупштином БиХ, односно надлежним парламентарним комисијама, обиљежила је задњи дио године, с обзиром на застој у њиховом формирању.

Комуникација са јавношћу

У складу са стратешким циљевима Канцеларије који, између осталог, подразумевају и јачање утицаја ревизије у друштву кроз активан допринос ефикасности, економичности и ефективности јавне администрације, Канцеларија је и ове године настојала резултате свога рада презентирати ширем кругу корисника. Тако је, почетком 2019. године, активиран службени Twitter профил Канцеларије (@UredzaReviziju) као један од начина путем којег ће Канцеларија своју комуникацију са јавношћу о ангажманима и активностима које проводи настојати учинити интерактивнијом и динамичнијом. Како би се улога Канцеларије приближила релевантним циљним групама, израђена је и информативна брошура *Кратки водич кроз Канцеларију за ревизију институција Босне и Херцеговине*.

Кратки водич кроз
Канцеларију за ревизију институција
Босне и Херцеговине

Мај 2019. године

Протекла је година обиљежена и интензивним активностима на редизајну и модернизацији званичне интернетске странице Канцеларије www.revizija.gov.ba која сада нуди и садржаје попут инфографика, брошура и осталих публикација. Интернетска страница Канцеларије редовно се

Слика 4: Кратки водич кроз Канцеларију за ревизију Институција БиХ

ажурира новим извјештајима и материјалима. Укупан број посјета интернетској страници Канцеларије током 2019. године износио је 56.700.

Препознавши потребу да комуникацију са релевантним актерима унаприједи, у смислу развијања механизма двосмјерне комуникације, Канцеларија је, уз подршку SIGMA-е, у 2018. години започела пројекат израде комуникацијске стратегије Канцеларије. У оквиру овог пројекта, током 2019. године одржана је фокус група са представницима субјекта ревизије чији циљ је било разговарати о улози и раду Канцеларије, перцепцији онога што Канцеларија ради, корисности њеног рада и извјештаја, као и о томе испуњавају ли активности Канцеларије очекивања и је ли комуникација коју Канцеларија тренутно остварује задовољавајућа. Као *follow-up* активност одржаној фокус групи, Канцеларија је крајем 2019. године израдила и свим субјектима годишњих ревизија доставила online упитник који за циљ има прикупити повратне информације од субјекта ревизије о квалитету проведених ревизија. Овај упитник је, уједно, додатна прилика субјектима ревизије за достављање коментара везаних за финансијске и ревизије учинка, као и Канцеларији за остваривање двосмјерне комуникације са релевантним циљним групама свог рада.

Као и претходне године, и 2019. је организацијама цивилног друштва (ОЦД) упућен позив за консултативни састанак који за циљ има упознавање ОЦД са годишњима планом ревизије учинка, као и пружање инпута Канцеларији идентификовањем друштвено значајних проблема за које ОЦД сматрају да би могле бити предметом ревизије учинка, узимајући у обзир надлежности Канцеларије. Поред тога, представници Канцеларије су, на позив ОЦД-ова, у 2019. активно учествовали на десетинама конференција, панел дискусија и других састанака.

Кад је у питању праћење рада Канцеларије у јавности, на интранетској страници Канцеларије, у одјељку намијењеном праћењу медијских натписа од значаја за рад и дјеловање Канцеларије, постављено је укупно 790 чланака или прилога из штампаних или електронских медија. Од тога, у њих око 150 се директно спомињу активности Канцеларије.

Резултати проведених ревизија

Финансијска ревизија

Канцеларија је, у 2019. години, извршила финансијску ревизију за 2018. годину у 74 институције. Од ревидиране 74 институције, Канцеларија је за двије институције дала мишљење с резервом на усклађеност пословања са законима и прописима, за четири мишљења с резервом са скретањем пажње – од којих су двије добиле мишљење с резервом и на усклађеност са законима и прописима и на финансијске извјештаје, а двије на финансијске извјештаје, 55 позитивних мишљења уз скретање пажње те 12 чисто позитивних мишљења. У једном случају, услјед ограничености обима ревизије, Канцеларија се суздржала од давања мишљења. Укупно извршење буџета ревидираних институција за 2018. годину износило је 935.014.410 КМ.

Одсјек за ИТ послове је активно учествовао у процесу завршне финансијске ревизије за 2018. годину. Са аспекта ИТ ревизије и подршке ИТ ревизора процесу завршне финансијске ревизије, ревидиране су 22 институције.

Поређењем датих мишљења за последње двије године можемо закључити да се број институција које су добиле чисто позитивно мишљење незнатно смањило (2017. године 13, а 2018. године 12 институција), као и број позитивних мишљења са скретањем пажње у 2018. години (за 2017. годину 56 институција добило је наведено мишљење, а за 2018. годину 55 институција). Мишљења с резервом уз скретање пажње 2018. године остају на истом нивоу (4 институције), док је број мишљења с резервом повећан за двије (у 2017. години није било мишљења с резервом, а у 2018. години 2 институције). Негативних мишљења у посматране двије године није било, а суздржавање од мишљења у обје године добила је једна институција.

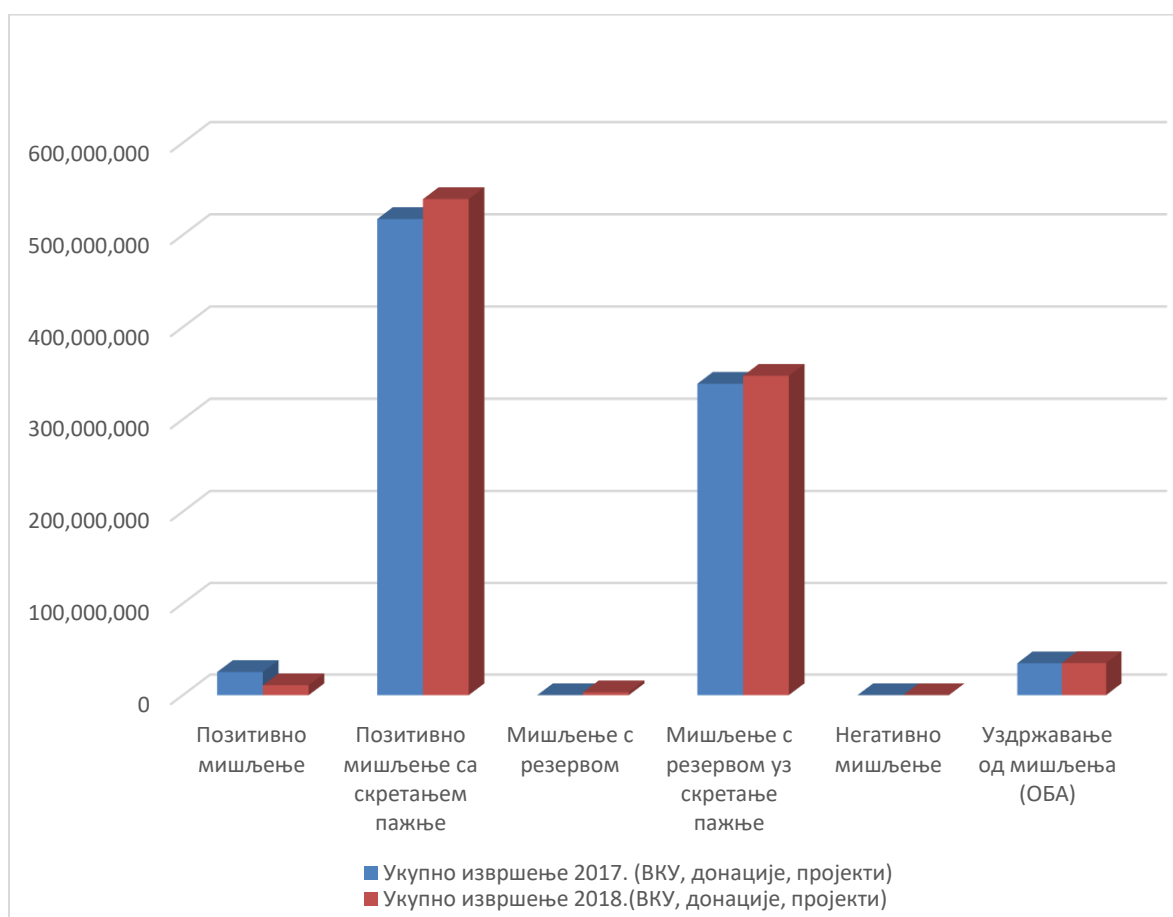
Структура датих мишљења институцијама БиХ са извршењем буџета те удјела мишљења у односу на укупно извршење буџета за 2017. и 2018. годину приказана је табеларно и графички:

Ред. Бр.	Мишљење ревизора	Број институција	Укупно извршење 2017. (ВКУ, донације, пројекти)	Удио у извршењу укупног буџета институција (%)
1	Позитивно мишљење	13	25,247,038	2.76
2	Позитивно мишљење са скретањем пажње	56	517,292,904	56.47
3	Мишљење са резервом	0	0	0.00
4	Мишљење са резервом уз скретање пажње	4	338,656,008	36.97
5	Негативно мишљење	0	0	0.00
6	Уздржавање од мишљења (ОБА)	1	34,782,464	3.80
	Укупно	74	915,978,414	100

Табела 1: Преглед датих мишљења институцијама БиХ са извршењем буџета за 2017. годину

Ред. Бр.	Мишљење ревизора	Број институција	Укупно извршење 2018. (ВКУ, донације, пројекти)	Удио у извршењу укупног буџета институција (%)
1	Позитивно мишљење	12	10.831.680	1,16
2	Позитивно мишљење са скретањем пажње	55	538.896.361	57,64
3	Мишљење са резервом	2	3.088.670	0,33
4	Мишљење са резервом уз скретање пажње	4	347.240.483	37,14
5	Негативно мишљење	0	0	0,00
6	Уздржавање од мишљења (ОБА)	1	34.957.216	3,74
	Укупно	74	935.014.410	100

Таблица 2: Преглед датих мишљења институцијама БиХ са извршењем буџета за 2018. годину

Графикон 1: Поређење датих мишљења у односу на висину буџета за 2017. и 2018. годину

Преглед институција које су биле предметом финансијске ревизије у 2019. години (ревизија финансијске 2018. године) дат је у прилогу 1. овог Извјештаја.

Ревизија учинка

Током 2019. године објављено је пет извјештаја ревизије учинка. Ријеч је о сљедећим извјештајима:

- *Управљање трошковима пријезова запослених у институцијама БиХ*
- *Правна заштита у поступцима јавних набавки пред Канцеларијом за разматрање жалби БиХ*
- *Безбједност производа и интеграције у ЕУ*
- *Спремност институција да одговоре на преузете обавезе из Програма одрживог развоја до 2030. године*
- *Праћење реализације препорука ревизије учинка из извјештаја објављених у 2015. години и то: Енергетска ефикасност у институцијама БиХ и Успостава јавних интерних финансијских контрола у институцијама БиХ.*

У извјештају „**Управљање трошковима пријезова у институцијама БиХ**“ закључено је да на нивоу институција БиХ није успостављен једнообразан, транспарентан поступак остваривања права на накнаду трошкова пријезова запослених у институцијама БиХ који благовремено евидентира нелогичности и отклања грешке и сумње у могућност злоупотреба и обезбјеђује економичну и рационалну потрошњу јавних средстава.

Проведена студија ревизије учинка на тему: „**Правна заштита у поступцима јавних набавки пред Канцеларијом за разматрање жалби БиХ**“, је показала да КРЖ није искористио све могућности које му стоје на располагању да би обезбједио квалитетну правну заштиту у свим случајевима рјешавања жалби у поступцима јавних набавки.

Потреба за унапрјеђењем ефикасности КРЖ-а у пружању квалитетне правне заштите у поступцима јавних набавки неминовно се јавља због тога што жалбе заустављају поступке јавних набавки, а то има или може имати посљедице за грађане, јавну управу или привреду у БиХ. Потреба за унапрјеђењем ефикасности се неминовно јавља и због очекивања уговорних органа и понуђача у БиХ која су усмјерена на што квалитетнију правну заштиту у поступцима јавних набавки.

Налази и закључци до којих се дошло ревизијом „**Безбједност производа и интеграције у ЕУ**“ указују да се прописи о безбједности производа не доносе у предвиђеним роковима, те да БиХ значајно заостаје за земљама у окружењу када је у питању усклађивање прописа о безбједности производа са прописима ЕУ.

Проведена ревизија „**Спремност институција БиХ да одговоре на преузете обавезе из Програма одрживог развоја до 2030. године**“ указала је да у четворогодишњем периоду, од 2015. године када је Агенда 2030 усвојена до данас, у БиХ нису осигуране основне претпоставке за провођење обавеза из ове Агенде. Институције БиХ нису искористиле протекло вријеме на прави начин и чини се да је потребно предузети убрзане активности како би БиХ, у коначници, испунила преузете међународне обавезе. У извјештају је закључено је да је неопходан озбиљнији и ефикаснији приступ институција БиХ на изради претпоставки за имплементацију Циљева одрживог развоја.

Извјештај о **праћењу реализације препорука ревизије учинка** за два извјештаја ревизије учинка објављена у 2015. години „Енергетска ефикасност у институцијама БиХ“ и „Успостава јавних интерних финансијских контрола (PIFC-а) у институцијама БиХ“ је показало да су институције предузимале значајне активности на реализацији датих препорука. Више о реализацији препорука ревизије учинка нуди поглавље у наставку.

Реализација препорука ревизије

У циљу унапријеђења пословања институција БиХ, а у складу са основним принципима ревизије јавног сектора, Канцеларија обавезно у извјештајима о ревизији, сходно налазима ревизије, даје препоруке за отклањање неправилности и слабости које су констатоване у процесу ревизије. Ревизија у утврђеним неправилностима тражи њихов узрок који настоји отклонити давањем препорука. Циљ ревизије није само истицање неправилности и недостатака, већ превентивно дјеловање како се уочене грешке и неправилности не би у будућности понављале. Препорукама ревизори указују на неопходне промјене у поступању институција БиХ како би њихово пословање било у складу са регулаторним оквиром, а управљање јавним средствима проводило на економичан, ефикасан и ефективан начин. Стога Канцеларија посебну пажњу поклања реализацији ранијих препорука (follow-up) и извјештавању о реализацији препорука ревизије. Оцјена степена реализације препорука се заснива на добром познавању рада субјекта ревизије, свим активностима које је субјект ревизије предузео на реализацији дате препоруке и унапријеђењу пословања, временском трајању процеса реализације те укупном односу субјекта ревизије према датим препорукама и ставовима ревизије. Праћење се фокусира на то реализују ли субјекти ревизије опажања и препоруке ревизије на одговарајући начин, односно на то да ли су идентификовани недостаци отклоњени, а не на то да ли су наведене препоруке усвојене.

Кроз процедуре за накнадно праћење реализације препорука субјекту ревизије се омогућује да достави информације о предузетим корективним мјерама ради превазилажења слабости и недостатака идентификованих у извјештају о ревизији или образложење зашто корективне мјере нису предузете. Праћење препорука и анализа мјера предузетих на основу датих препорука ревизорима, извршној власти и Парламентарној скупштини БиХ обезбјеђује повратне информације о ефектима проведених ревизија.

Канцеларија, у том смислу, на својој интернетској страници одржава и редовно ажурира регистар препорука датих кроз ревизије које је обавио, а који садржи и статус реализације за сваку појединачну препоруку дату у процесу финансијских и ревизија учинка.

Реализација препорука финансијске ревизије

Канцеларија је, кроз појединачне извјештаје финансијске ревизије за 2018. годину, институцијама БиХ дала **489 препорука**, док су у извјештајима о ревизији за 2017. годину дане 573 препоруке. Посљедњом анализом степена реализације препорука констатовано је како је око 61% препорука код појединачних институција реализовано или је њихова реализација у току, што је нешто виши постотак у односу на претходне периоде. Приликом кориштења израчунатог постотка реализације препорука истичемо да је потребно узети у обзир чињеницу како све препоруке немају исту тежину и значај тако да, уколико се то занемари, постотак реализације препорука понекад може довести до погрешних закључака.

У Извјештају о ревизији Извјештаја о извршењу буџета институција БиХ за 2017. годину дато је **49 препорука**, а проведеном ревизијом истог извјештаја за 2018. годину констатовано је како је од тог броја, девет препорука реализовано, за 12 препорука је оцијењено како је њихова реализација у току, 27 препорука није реализовано, док за једну препоруку није било могуће дати оцјену реализације. Узимајући у обзир наведено, постотак реализације препорука укључујући и препоруке у току, износи око 43%.

Главни налази и препоруке финансијске ревизије за 2018. годину обрађују 24 питања системске природе. Што се тиче имплементације препорука из Извјештаја о главним налазима и препорукама за 2017. годину, већина њих углавном није реализована. Значајан број препорука које се понављају низ година, а које су претежно системске природе као што су

питање статуса државне имовине, пописа средстава и обавеза, техничког мандата именованих лица, степена развоја система финансијског управљања и контроле и интерне ревизије, полицијског додатка, јавних набавки, вишегодишњих капиталних улагања, уговора о дјелу, транспарентности процеса запошљавања, ИТ система и др. још увијек није реализован. Сматрамо да би реализацијом датих системских препорука дошло до побољшања општег амбијента у којем функционишу институције БиХ, што би требало имати директан утицај на рационалније и одговорније поступање са јавним средствима, повећање степена владавине права, транспарентност и ефикасности у раду институција БиХ.

Анализирајући дате препоруке и њихову реализацију кроз више година, може се констатовати како се углавном реализују препоруке за чију реализацију је неопходно дјеловање саме институције којој је препорука и дата. Одређене активности се предузимају и за препоруке за чију реализацију је потребно дјеловање или координација више институција, али оне још увијек нису проведене у мјери довољној да би се препоруке могле сматрати реализованим. Такођер, број реализованих препорука је већи код мањих буџетских корисника који, у принципу, имају доста једноставније процесе пословања и располажу с мањим буџетом, за разлику од већих буџетских корисника који имају сложенију организациону структуру, већи број запослених и троше значајна финансијска средства у свом пословању. Поред тога, код већих буџетских корисника процеси пословања су разноврснији и сложенији, а често реализација препорука зависи од више субјеката и захтијева доношење системских рјешења виших нивоа власти.

У циљу повећања степена одговорности у имплементацији препорука, неопходна је већа укљученост како законодавне тако и извршне власти.

Реализација препорука ревизије учинка

Реализација препорука ревизије учинка, према методологији и међународним стандардима, прати се путем извјештаја о реализацији препорука ревизије учинка. Процес праћења извршења препорука доприноси њиховој учинковитијој имплементацији. Имајући у виду значај и потенцијал који препоруке имају за промјену стања у ревидираним областима, Канцеларија сваке године проводи једно праћење реализације препорука које обухвата два или више објављених извјештаја из претходних година.

У протекле четири године, реализација препорука је праћена за укупно 14 извјештаја ревизије учинка, објављених у 2013., 2014. и 2015. години. Укупно су дате 134 препоруке, а њихова имплементација у постотцима је представљена у наредној табели.

Оцјена реализације	Реализација препорука за 14 извјештаја чија је реализација праћена у периоду 2016. – 2019.	
	Број препорука	Степен реализације
Реализовано	16	12%
Дјеломично	59	44%
Почетне активности	50	37%
Нису предузете активности	9	7%
Укупно	134	100%

Табела 3: Преглед реализације препорука ревизије учинка за 14 извјештаја објављених у 2013., 2014. и 2015. години

Као што се види из табеле, више од половине датих препорука ревизије учинка је дјеломично или у потпуности реализовано чиме су створене претпоставке или остварена одређена побољшања у ревидираним областима. За остале дате препоруке, активности су углавном у почетној фази реализације, од чега за мањи број препорука још увијек нису предузете никакве активности на њиховој реализацији.

У 2019. години, предметом праћења биле су препоруке из извјештаја ревизије учинка објављених у јулу и августу 2015. године: „Енергетска ефикасност у институцијама БиХ“ и „Успостава јавних интерних финансијских контрола (PIFC-а) у институцијама БиХ“:

Преглед реализације препорука за извјештај
„Енергетска ефикасност у институцијама БиХ“

 8 ПРЕПОРУКА

Преглед реализације препорука за извјештај
„Успостава јавних интерних финансијских контрола (PIFC-а) у институцијама БиХ“

 16 ПРЕПОРУКА

Слика 5: Преглед реализације препорука за извјештаје ревизије учинка „Енергетска ефикасност у институцијама БиХ“ и „Успостава јавних интерних финансијских контрола (PIFC-а) у институцијама БиХ“

Методологија ревизије

Методологија рада финансијске ревизије Канцеларије ослања се на Водич за финансијску ревизију који теоријски описује поступке ревизије. Методологија финансијске ревизије хронолошки приказује процедуре и поступке у свим фазама ревизије, почев од прописа везаних за прихватање ангажмана, планирање ревизије, те извршење ревизије и извјештавања о обављеним ревизијама, као и одлагање документације. Све процедуре су усклађене са Међународним стандардима врховних ревизионих институција (ISSAI). С обзиром на то да се ови стандарди континуирано ажурирају, и наша методологија ревизије подлијеже измјенама и представља „живу материју“ коју стално допуњавамо и дорађујемо.

Примјена нове методологије за финансијску ревизију везана је за циклус ревизија почев од 2016. године. Кључни концепт нове методологије представља приступ ревизији који се заснива на ризику и ослањању на интерне контроле субјекта ревизије, чиме се ревизија фокусира на значајне ризике и кључна питања што доприноси мањем обиму потребног детаљног тестирања у случају да интерне контроле субјекта ревизије добро функционишу. Такођер, једном документован процес ревизије, у складу са овим приступом, омогућава кориштење истих докумената који се ажурирају у наредном циклусу ревизије, што чини процес ревизије ефикаснијим и штеди ресурсе за ревизију.

Такођер, методологија финансијске ревизије је измијењена за циклус ревизија за 2018. годину када су, у складу са измијењеним стандардима извјештавања, у извјештајима финансијске ревизије унесена поглавља о „кључним питањима ревизије“ за субјекте ревизије који имају највеће учешће у буџету институција БиХ, што доприноси бољем разумијевању наших извјештаја о финансијској ревизији. Наиме, кључна питања ревизије су она питања која су, по нашој професионалној процјени, од највеће важности у ревизији финансијских извјештаја текућег периода и тим се питањима бавимо у контексту ревизије финансијских извјештаја као цјелине и при формирању мишљења, с тим да о тим питањима не дајемо посебно мишљење.

У 2019. години вршене су активности на унапређењу методологије ИТ ревизије кроз припрему новог приручника за ИТ ревизију.

Основа методологије рада ревизије учинка чине: ISSAI стандарди ревизије учинка, Водич за ревизију учинка и Водич за осигурање квалитета у ревизији учинка. Канцеларија, према постојећим стандардима и водичима, има намјеру да настави да развија посебне процедуре за сваку важну фазу ревизије учинка.

Контрола квалитета ревизије

Квалитет рада Канцеларије је од суштинског значаја за његову репутацију као независне, непристрасне и професионалне институције. Како би осигурао квалитет својих ревизија, Канцеларија је развила властити систем контроле квалитета у намјери усклађивања са релевантним и примјенљивим стандардима. Систем контроле квалитета заснива се на смјерницама и захтјевима Међународних стандарда врховних ревизионих институција (ISSAI). Циљ система контроле квалитета је да пружи разумно увјерење о томе да:

- Канцеларија и њено особље поступају у складу са стандардима ревизије и примјенљивим законским и регулаторним захтјевима; и да
- извјештаји Канцеларије буду примјерени датим околностима.

Квалитет наших производа и процеса осигурава се првенствено професионалношћу и стручношћу нашег особља због чега значајне напоре улажемо у пријем квалификованих кадрова и њихово стално образовање. Руководиоци ревизије и ревизорски тим су заједно

одговорни за квалитет процеса ревизије. Менаџмент Канцеларије има коначну управну одговорност.

Квалитет финансијске ревизије осигурава се путем обавезних корака у процесу ревизије, који су подржани методологијом рада финансијске ревизије. Ови кораци обухваћају различите фазе у процесу ревизије (планирање, извршење и извјештавање). За сваку фазу ревизије припремљене су интерне радне инструкције, упутства и контролне листе. Систем контроле квалитета састоји се од контроле квалитета и мониторинга контроле квалитета.

Контрола квалитета током процеса финансијске ревизије обавља се на нивоу ревизорског тима за сваку ревизију и у свим фазама ревизије. Ова контрола је основни ниво система контроле квалитета у Канцеларији јер осигурава контролу квалитета током самог процеса ревизије. Контрола квалитета укључује политике и процедуре које у моменту извођења ревизије осигуравају да је процес ревизије извршен у складу са стандардима ревизије, правилима и процедурама. Врши се на начин да вођа тима обавља контролу чланова тима, а руководилац ревизије контролише рад вођа тима и чланова ревизорског тима. Она подразумева тзв. „исправно поступање из прве“ (енг. getting it right first time) с обзиром да су ревизионе процедуре и процедуре контроле квалитета укључене у оперативни рад ревизора у свим фазама ревизије (планирање, извршење и извјештавање). Генерални ревизор преноси овлаштења за обављање ревизије одређених субјеката ревизије руководиоцу ревизије који је у правилу овлаштени ревизор са значајним искуством у ревизији и који је одговоран за цијелокупан процес ревизије код додијељених му субјеката ревизије. За сваку појединачну ревизију формира се тим ревизора којег чине вођа тима и чланови тима. Ревизорски тимови додјељују се руководиоцу ревизије, а руководилац ревизије организује, води и надзире рад свих тимова који су у његовој надлежности.

Непостојање одговарајућег софтвера за управљање ревизионим активностима који пружа могућности електронског одобравања докумената, преузимање наредних докумената након одобравања претходних и видљивих трагова исправки (интервенција) у знатној мјери отежава овај први ниво контроле квалитета. Као пријелазно рјешење, до успоставе софтвера за праћење процеса ревизије (Audit Management System), Одјељење за развој, методологију и контролу квалитета је прописало електронско праћење процеса ревизије путем фолдера за ревизију у постојећем Windows програму са одговарајућим правима за приступ овим фолдерима.

У вези успоставе софтвера за праћење процеса ревизије, урађене су иницијалне, почетне активности које се односе на анализу система у европским ВРИ, истраживање цијена, донатора и технологије за увођење оваквог софтвера.

Мониторинг квалитета обавља се путем независног интерног прегледа („врућег прегледа“) и осигурања квалитета („хладног прегледа“).

Врући преглед је контрола која се проводи у току ревизије те, сходно томе, омогућава вршење корекција у ревизионим активностима непосредно у току циклуса ревизије или прије него што извјештаји о ревизији постају коначни. Током 2019. године, сви нацрти извјештаја о финансијској ревизији за 2018. годину били су предмет независног интерног прегледа од стране оних који нису учествовали у процесу ревизије. Овом контролом дата је додана вриједност извјештајима о ревизији, с обзиром на извршене корекције у тексту извјештаја који се тичу налаза и препорука ревизије, те усклађености самог извјештаја са усвојеним моделом извјештаја.

Хладни преглед је контрола која се проводи након обављене ревизије и подразумева независну процјену процедура контроле квалитета и независног интерног прегледа ради унапређења цијелокупног процеса ревизије. Ову контролу квалитета врши особа, или тим, која

није судјеловала нити у процесу ревизије која је предметом прегледа нити у независном интерном прегледу. Осигурање квалитета представља искључиво хладни преглед. Резултати хладног прегледа се могу примијенити у будућем периоду, тј. у наредним ревизијама. Функција осигурања интерног квалитета ревизије (“хладни преглед”) повремено се обавља за одабрани узорак обављених ревизија од стране оних који нису судјеловали у процесу ревизије, при чему се оцјењује дизајн и рад система квалитета ревизија Канцеларије.

У складу са ISSAI 140 (Контрола квалитета за ВПИ), Канцеларија континуирано врши ротацију ревизорског особља с циљем умањења ризика од зближавања са организацијом која се ревидира, као и ризика угрожавања професионалног скептицизма ревизора услед дугогодишњег ангажмана код истог субјекта. Ротација се врши након 3 до 5 година ангажмана на ревизији једне институције.

Према ISSAI стандардима, питање квалитета **ревизије учинка** мора бити интегрисано у цјелокупан процес ревизије, од стратешког планирања па све до праћења реализације препорука извјештаја о ревизији. Канцеларија је, током посљедњих година, усмјерила активности на јачање функције контроле квалитета ревизије учинка па је, сходно таквом одређењу, оформила посебно одјељење за контролу квалитета ревизије учинка. Током 2019. године обављена је контрола квалитета за пет извјештаја ревизије учинка. Проведене активности, осим анализе и давања коментара на нацрте извјештаја, прије њиховог достављања ревидираним институцијама, подразумијевале су и активности контроле квалитета везане за укупан процес проведених ревизија, посебно у фази припреме планова рада након проведених предстудијских истраживања.

Контрола квалитета ревизије учинка је процес који је потребно континуирано надограђивати како би се задржао висок ниво квалитета објављених извјештаја ревизије учинка. Предузимањем активности и јачањем процеса контроле квалитета ревизије учинка, Канцеларија осигурава да налази и поруке које даје кроз извјештаје ревизије учинка буду актуални, усмјерени ка рјешавању проблема у функционисању институција БиХ и унапрјеђењу квалитета живота грађана БиХ.

Међународна сарадња

Један од стратешких циљева Канцеларије за текуће стратешко раздобље јесте и јачање улоге Канцеларије на међународном плану и сарадња са домаћим институцијама и организацијама. Стога Канцеларија охрабрује своје особље да судјелује у међународним активностима јер исте пружају могућности за развој, едукацију и истраживање међународних добрих пракси, као и акумулацију знања и повећање квалитета ревизија које Канцеларија проводи.

Међународну сарадњу Канцеларија углавном остварује путем чланстава у Међународној организацији врховних институција за ревизију (INTOSAI) и Европској организацији врховних институција за ревизију (EUROSAI). Сарадња између врховних институција за ревизију земаља кандидата и потенцијалних кандидата за чланство у ЕУ и Европског ревизорског суда (ECA) одвија се у оквиру Мреже врховних институција за ревизију земаља кандидата и потенцијалних кандидата и ECA-е. Активности унутар Мреже одвијају се у складу са планом рада Мреже (постојећи план покрива период 2018./2020.) Официри за везу врховних институција за ревизију Мреже своје годишње састанке одржавају на маргинама редовних годишњих састанака официра за везу Контактног одбора (врховних институција за ревизију земаља ЕУ и ECA-е) – на којима судјелују у својству посматрача. На овим састанцима анализира се реализација плана рада, потребе за његовом измјеном, као и усвајање планова за будући период.

Поред активности које се проводе у оквирима наведених чланстава, Канцеларија, на властиту иницијативу, реализује радне посјете канцеларијама за ревизију других земаља, а с циљем размјене искустава, добрих пракси и професионалног развоја особља Канцеларије. Канцеларија редовно прати и судјелује и на осталим релевантним обукама из области ревизије јавног сектора, попут обука које организује Центар за изврсност у финансијама из Љубљане (CEF).

INTOSAI је, у свом Стратешком плану 2017-2022., као подршка имплементацији утврђених стратешких циљева, дефинисао пет међусекторских приоритета од којих Међусекторски приоритет 2 гласи: Допринос праћењу и прегледу Циљева одрживог развоја у контексту специфичних настојања сваке државе у остваривању одрживог развоја, као и у контексту мандата сваке од врховних ревизионих институција. Као чланица INTOSAI-ја, те у складу са стратешким циљем јачања улоге Канцеларије на међународном плану, Канцеларија је свој допринос овој глобалној обавези дала кроз провођење ревизије учинка „Спремност институција БиХ да одговоре на преузете обавезе из Програма одрживог развоја до 2030. године“ која је објављена у 2019. години.

Слика 6: Циљеви одрживог развоја

Од међународних активности реализованих у 2019. години издвајамо сљедеће:

- **1. EUROSAI-AFROSAI семинар на тему размјене искустава из ревизија Циљева одрживог развоја (SDGs):** На позив Врховне институције за ревизију Португала, Канцеларија је узела активно учешће на овом семинару те је представница Канцеларије презентирала искуства из проведене ревизије учинка о спремности институција БиХ за имплементацију Циљева одрживог развоја;
- **Стручни састанак на тему материјалности у ревизији усклађености:** Канцеларија је, у својству организатора и домаћина, организовала стручни састанак уз присуство представника финансијске и ревизије усклађености уреда за ревизију земаља регије.

- Округли сто „Праксе извјештавања којима се повећава утицај ревизије“: на позив SIGMA-е, представници Канцеларије су презентирали изазове у погледу утицаја ревизије и имплементације препорука ревизије кроз призму различитих релевантних актера.
- XXIII. Конгрес INTOSAI-ја: као пуноправна чланица INTOSAI-ја, Канцеларија је учествовала у раду XXIII. Конгреса ове организације.

Преглед међународних активности реализованих током 2019. године дат је у прилогу 2. Извјештаја.

Организација пословних процеса Канцеларије

Структура Канцеларије уређена је на начин на који се, у највећој мјери, успјешно и ефикасно обављају послови из надлежности Канцеларије. Унутрашња активност Канцеларија обиљежена је низом послова који су имали за циљ унапрјеђења интерних процедура и појединачних аката који се односе на права, дужности и одговорности запосленика, јачање дисциплине, те стварање бољег позитивног амбијента.

У 2019. години почела су радити четири нова запосленика, чиме се постигло пословно освјежење и унапрјеђење рада Канцеларије.

Схематски приказ организације Канцеларије дат је прилогу 3.

Организовању пословних процеса значајну улогу пружа Одсјек за ИТ послове. У том је смислу у 2019. години надограђен информациони систем укључујући и мрежну инфраструктуру, те су имплементирани нови сервиси за ефикаснији рад система. Имплементиран је напреднији оптички Internet link. Надограђена је апликација за људске ресурсе. У континуитету, укључујући и период трајања ревизије, вршене су активности праћења, администрације и одржавања информационог система. Пружена је техничка подршка редовном пословању и аутоматизованом одвијању пословних процеса. Континуирано су провођене активности с циљем имплементације система за управљање процесом ревизије те су делегирани пројектни задаци према фондовима ЕУ с циљем добијања помоћи и средстава за имплементацију овог система.

Управљање

Према Закону о ревизији, на челу Канцеларије је генерални ревизор који управља Канцеларијом и који има двојицу замјеника.

Драган Вранкић, генерални ревизор и Ранко Крсман, замјеник генералног ревизора, именовани су у новембру 2015. године, а Јасмин Пилица, замјеник генералног ревизора, именован је у марту 2016. године.

Од 6.10.2019. Канцеларија функционише без генералног ревизора који је преминуо након тешке болести.

Управљање ризицима

Канцеларија се, у управљању ризицима, руководила Стратегијом управљања ризицима која је поставила оквир унутар којег свака организациона јединица уграђује и развија управљање ризицима прилагођено својим посебностима. Управљање ризицима позиционирано је као централни дио стратешког управљања као алат који помаже руководиоцима на свим нивоима организације Канцеларије да могу предвидјети неповољне догађаје и реаговати на њих, односно смањити негативан утицај предвиђених ризика. Како је управљање ризицима динамичан процес то је и неопходна континуирана посвећеност процјени ризика и њиховој анализи, те је стога и управљање ризицима трајни посао у Канцеларији.

Успјешна имплементација процеса управљања ризицима омогућава организацији следеће предности: свијест о значајним ризицима са рангирањем приоритета који помажу ефикасном планирању ресурса; боље одлучивање; повећање учинковитости; боље предвиђање и оптимизирање расположивих средстава; помоћ руководиоцима да своје одлуке ускладе с реалном процјеном планираних и непланираних коначних резултата; прихватање модела који

се заснива на управљању ризицима, квалитетније се одлучује о начину унапређења система, распоређивању средстава и постизању равнотеже између прихватљивог нивоа ризика и трошкова контроле; јачање повјерења у управљачки систем; управљањем ризицима који доводе до унапређења процеса планирања и истицања кључних процеса; акцијски план за ефикасно управљање значајним ризицима; развој позитивне организационе културе којима се отклања одбојност према ризицима.

У 2019. години посебно би истакли ризик везан за могуће смањење утицаја ревизије због изостанка правовременог разматрања извјештаја ревизије за 2017. и 2018. годину у Парламентарној скупштини БиХ.

Потенцијални ризик по рад Канцеларије свакако представља простор који Канцеларија користи темељем закупа. С тим у вези, посебни напори уложени су у изналажење могућности за рјешавање питања трајног смјештаја Канцеларије. Резултат истог је доношење одлуке Савјета министара Босне и Херцеговине о набавци/куповини канцеларијског простора за потребе Канцеларије, а за што је обезбијеђено пет милиона конвертибилних марака. На основу ове одлуке Савјета министара БиХ о вишегодишњем капиталном улагању, поступак набавке простора за Канцеларију врши Служба за заједничке послове институција БХ.

У 2019. години је покренута процедура набавке објекта за смјештај путем јавног позива који још увијек није окончан.

Особље

Особљу Канцеларије, као највећем потенцијалу Канцеларије, и у предметном извјештајном периоду посвећена је изузетна пажња у смислу да квалификације, знања и вјештине буду одлучујуће при распоређивању на радна мјеста. Изузетни напори уложени су у развој и едукацију запосленика.

Закључно са 31.12.2019. године, Канцеларија је упошљавала укупно 60 запосленика. Образовна, национална, полна и старосна структура запослених у Канцеларији представљена је у прилогу 4. Извјештаја.

Плате запосленика Канцеларије утврђене су Законом о платама и накнадама у институцијама Босне и Херцеговине², подзаконским актима и интерним правилима допуштеним напријед наведеним Законом.

² Службени гласник БиХ бр. 50/08, 35/09, 75/09, 32/12, 42/12, 50/12, 32/13, 87/13, 75/15, 88/15, 16/16, 94/16 и 72/17

Финансирање

Законом о буџету институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине („Сл. гласник БиХ“, број 84/19), за 2019. годину, Канцеларији је одобрен буџет у износу од 4.836.000 КМ. Укупни коригирани буџет износио је 4.885.803 КМ.

Извршење буџета за извјештајни период износи 3.833.075 КМ што чини 78,5 % у односу на укупан коригирани буџет. С обзиром да се током 2019. године укупно пословање одвијало на бази одлука о привременом финансирању, у складу с наведеним потрошња је била рестриктивна.

У току 2019. године на свим буџетским позицијама расходи су се кретали у оквирима текућих издатака буџета за 2018. годину, односно, укупно расположива средства за пословање у 2019. години износила су 3.993.000 КМ.

Од укупне вриједности одобрених капиталних издатака у 2019. години (380.000 КМ), реализован је износ од 7.000 КМ, односно 1,8 %, с обзиром да је буџет за 2019. годину усвојен у децембру 2019. године, што није остављало простора за набавке у складу са Законом о јавним набавкама, изузев набавки путем директног споразума.

Финансијски извјештај у табеларном и графичком приказу дат је прилогу 5. Извјештаја.

Прилози

Прилог 1. – Попис институција које су биле предметом финансијске ревизије у 2019. години (ревизија финансијске 2018. године):

Прилог 2. – Преглед међународних активности реализованих у 2019. години

Прилог 3. – Схематски приказ организације Канцеларије

Прилог 4. – Образовна, полна, старосна и национална структура запослених у Канцеларији:

Прилог 5. – Финансијски извјештај Канцеларије

Прилог 1. – Попис институција које су биле предметом финансијске ревизије у 2019. години (ревизија финансијске 2018. године):

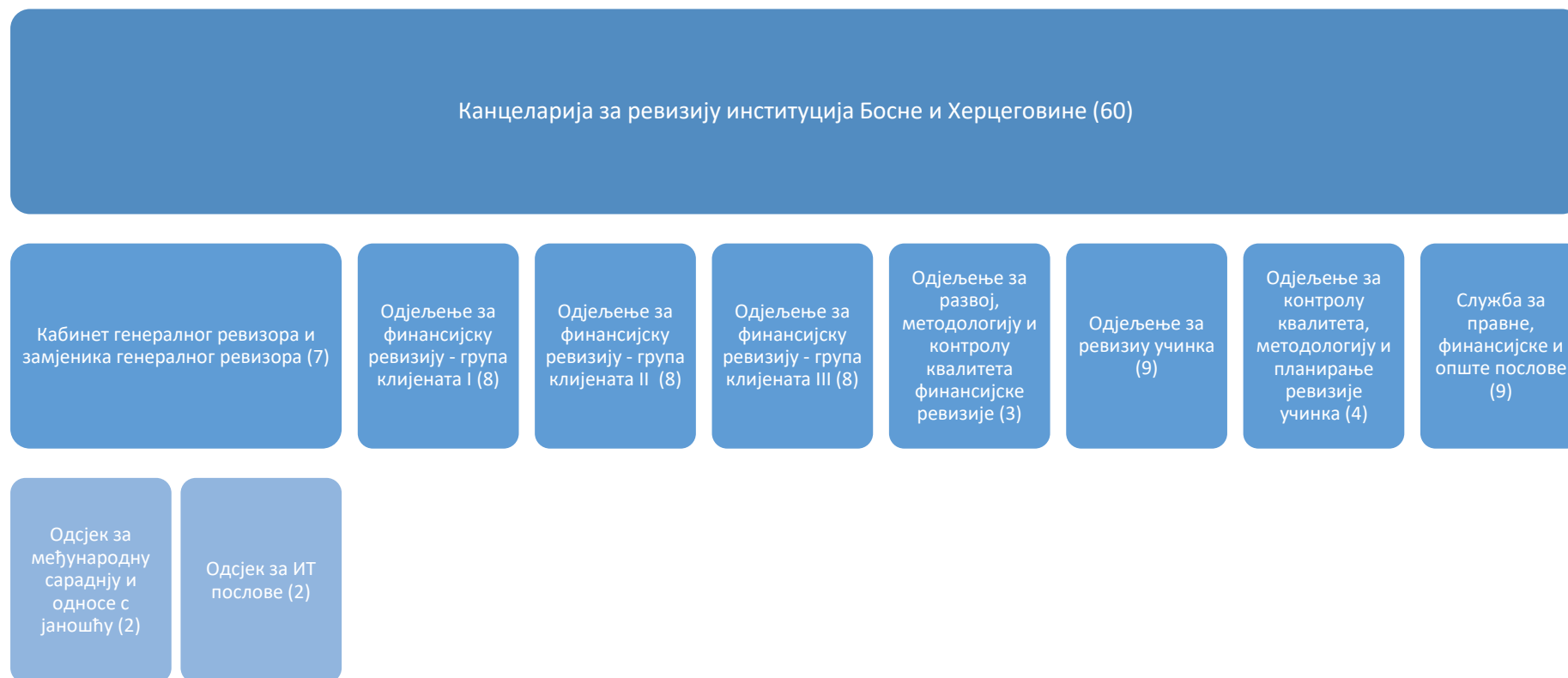
1	Агенција за антидопинг контролу БиХ
2	Агенција за безбједност хране БиХ
3	Агенција за форензичка испитивања и вјештачења БиХ
4	Агенција за идентификациона документа, евиденцију и размјену података БиХ
5	Агенција за јавне набавке БиХ
6	Агенција за лијекове и медицинска средства БиХ
7	Агенција за надзор над тржиштем БиХ
8	Агенција за осигурање у БиХ
9	Агенција за полицијску подршку
10	Агенција за поштански транспорт БиХ
11	Агенција за предшколско, основно и средње образовање
12	Агенција за превенцију корупције и координацију борбе против корупције
13	Агенција за рад и запошљавање БиХ
14	Агенција за развој високог образовања и обезбјеђивање квалитета
15	Агенција за статистику БиХ
16	Агенција за школовање и стручно усавршавање кадрова БиХ
17	Агенција за унапређење иностраних инвестиција у БиХ
18	Агенција за заштиту личних података БиХ
19	Агенција за државну службу БиХ
20	Архив БиХ
21	Центар за информисање и признавање докумената из области високог образовања БиХ
22	Центар за уклањање мина у БиХ
23	Централна хармонизацијска јединица Министарства финансија и трезора БиХ
24	Централна изборна комисија БиХ
25	Дирекција за цивилно ваздухопловство БиХ
26	Дирекција за економско планирање БиХ
27	Дирекција за европске интеграције БиХ
28	Дирекција за координацију полицијских тијела БиХ
29	Државна агенција за истраге и заштиту БиХ
30	Државна регулаторна агенција за радијациону и нуклеарну безбједност БиХ
31	Фонд за повратак БиХ
32	Генерални секретаријат Савјета министара БиХ
33	Гранична полиција БиХ
34	Институција омбудсмена за заштиту потрошача у БиХ
35	Институција омбудсмена за људска права БиХ
36	Институт за акредитовање БиХ
37	Институт за интелектуално власништво БиХ
38	Институт за метрологију БиХ

39	Институт за нестала лица БиХ
40	Институт за стандардизацију БиХ
41	Јединица за имплементацију Пројекта изградње Завода за извршење кривичних санкција, притвора и других мјера БиХ
42	Канцеларија координатора за реформу јавне управе БиХ
43	Канцеларија за хармонизацију система плаћања у пољопривреди, исхрани и руралном развоју БиХ
44	Канцеларија за разматрање жалби
45	Канцеларија за ветеринарство БиХ
46	Комисија за концесије БиХ
47	Комисија за очување националних споменика
48	КонкурENCIЈСКИ савјет БиХ
49	Меморијални центар Сребреница
50	Министарство безбједности БиХ
51	Министарство цивилних послова БиХ
52	Министарство финансија и трезора БиХ
53	Министарство комуникација и транспорта БиХ
54	Министарство одбране БиХ
55	Министарство правде БиХ
56	Министарство спољне трговине и економских односа БиХ
57	Министарство спољних послова БиХ
58	Министарство за људска права и избјеглице БиХ
59	Обавјештајно-безбједносна агенција БиХ
60	Одбор државне службе за жалбе БиХ
61	Парламентарна скупштина БиХ
62	Правобранилаштво БиХ
63	Предсједништво БиХ
64	Регулаторна агенција за комуникације БиХ
65	Савјет за државну помоћ БиХ
66	Служба за послове са странцима БиХ
67	Служба за заједничке послове институција БиХ
68	Суд БиХ
69	Тужилаштво БиХ
70	Управа БиХ за заштиту здравља биља
71	Управа за индиректно опорезивање БиХ
72	Уред за законодавство БиХ
73	Уставни суд БиХ
74	Високи судски и тужилачки савјет БиХ

Прилог 2. – Преглед међународних активности реализованих у 2019. години

Активност	Организатор	Мјесто одржавања	Период
Стручни састанак на тему материјалности у ревизији усклађености	Канцеларија	Сарајево, БиХ	Јануар 2019.
Радионица на тему ревизије усклађености	Шведска државна канцеларија за ревизију	Подгорица, Црна Гора	Фебруар 2019.
III EUROSАI-ASOSAI конференција	ВРИ Израела	Јерузалем, Израел	Март 2019.
Округли сто „Праксе извјештавања којима се повећава утицај ревизије“, ИИ. Састанак Савеза ревизора (OECD)	SIGMA + OECD	Париз, Француска	Март 2019.
20. годишњица Државне канцеларија за ревизију Сјеверне Македоније	ВРИ Сјеверне Македоније	Скопље, Сјеверна Македонија	Март 2019.
Билатерална посјета Државној канцеларији за ревизију Хрватске	ВРИ Хрватске	Загреб, Хрватска	Април 2019.
XIII састанак EUROSАI радне групе за ИТ ревизију	EUROSАI радна група за ИТ ревизију + ВРИ Малте	Валета, Малта	Април 2019.
Састанак официра за везу ВРИ ЕУ и ВРИ Мреже земаља кандидата и потенцијалних кандидата за чланство ЕУ	ВРИ Румуније	Букурешт, Румунија	Април 2019.
Обука на тему интервентне логике и дефинирања проблема	Европски ревизорски суд	Луксембург	Април 2019.
Студијска посјета Државној канцеларији за ревизију Финске	Канцеларија	Хелсинки, Финска	Мај 2019.
IV радионица из серије радионица на тему финансијске ревизије	Шведска државна канцеларија за ревизију	Штокхолм, Шведска	Јуни 2019.
Радионица на тему ИТ ревизије у јавном сектору	CEF Љубљана	Љубљана, Словенија	Јуни 2019.
Састанак на тему контролног окружења е-владе и Активног водича за ИТ ревизију	ВРИ Португала	Лисабон, Португал	Септембар 2019.
XXIII Конгрес INTOSAI-ја	ВРИ Руске Федерације	Москва, Руска Федерација	Септембар 2019.
I регионална радионица на тему управљања квалитетом	Шведска државна канцеларија за ревизију	Сарајево, БиХ	Октобар 2019.
Радионица на тему ИТ ревизије	SIGMA + ВРИ Сјеверне Македоније	Скопље, Сјеверна Македонија	Новембар 2019.
Састанак везан за провођење паралелне ревизије заштите Јадранског мора од загађења	ВРИ Хрватске	Ријека, Хрватска	Новембар 2019.
Регионална радионица на тему јачања сарадње између ВРИ и парламената	Свјетска банка	Подгорица, Црна Гора	Новембар 2019.
I EUROSАI-AFROSАI семинар	ВРИ Португала	Лисабон, Португал	Новембар 2019.
Регионална конференција на тему јавних набавки	Пројекат Balkan Tender Watch	Подгорица, Црна Гора	Децембар 2019.

Прилог 3. – Схематски приказ организације Канцеларије

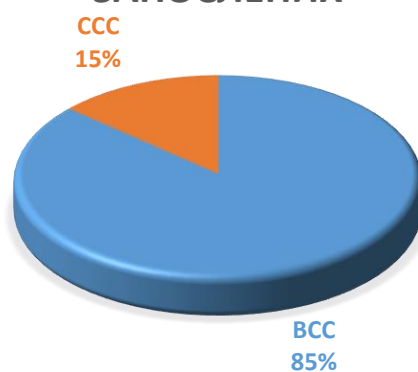

Прилог 4. – Структура запослених у Канцеларији:

Образовна структура

ВСС	52
ССС	8
Укупно	60

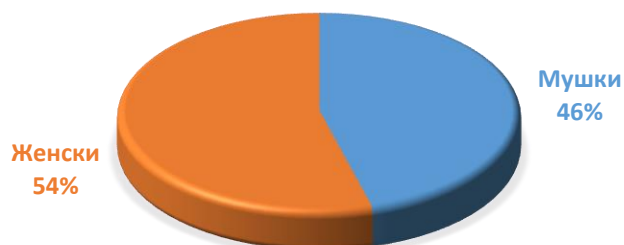
**ОБРАЗОВНА СТРУКТУРА
ЗАПОСЛЕНИХ**

Полна структура

Мушки	27
Женски	33
Укупно	60

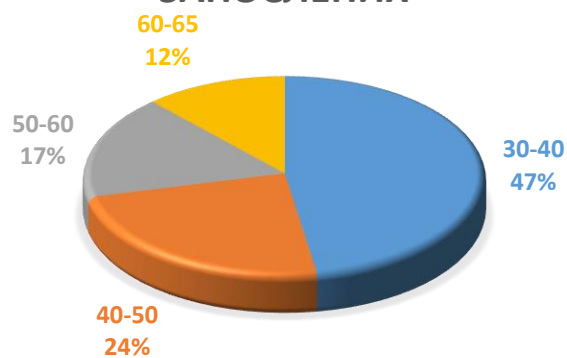
**ПОЛНА СТРУКТУРА
ЗАПОСЛЕНИХ**

Старосна структура

30-40 година	29
40-50 година	15
50-60 година	10
60-65 година	6
Укупно	60

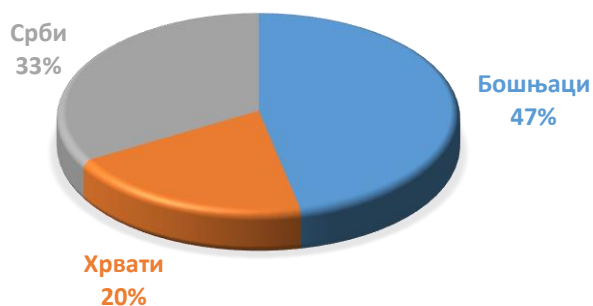
СТАРОСНА СТРУКТУРА ЗАПОСЛЕНИХ

Национална структура

Бошњаци	28
Хрвати	12
Срби	20
Укупно	60

НАЦИОНАЛНА СТРУКТУРА ЗАПОСЛЕНИХ

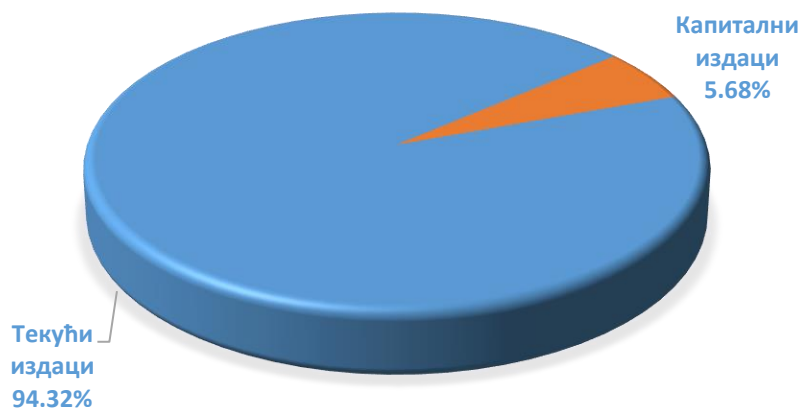
Прилог 5. – Финансијски извјештај Канцеларије

Преглед расхода и издатака по економским категоријама

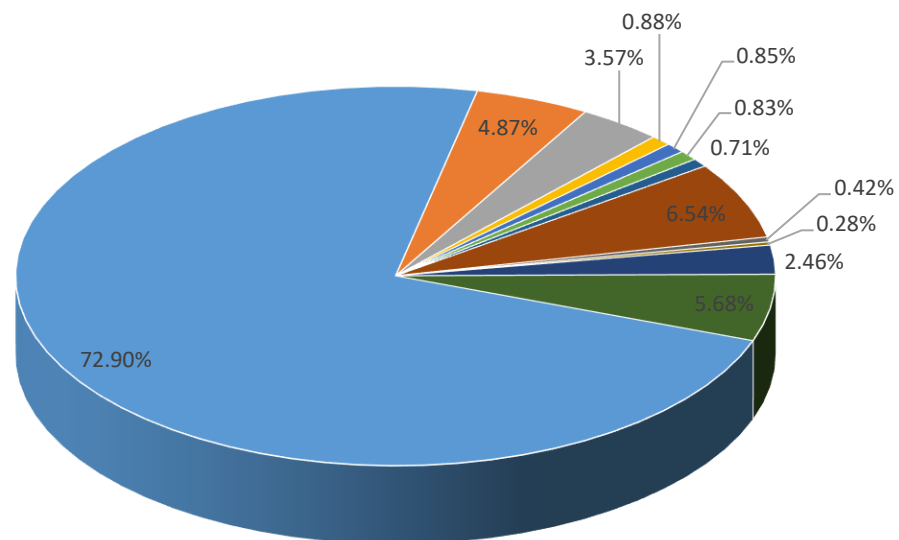
Период извјештавања: 01.01. до 31.12.2019. године

Р. бр.	Опис	Екон. код	Буџет	Измјене и допуне	Кориговани буџет	Остварени кумулативни износ укупних расхода и издатака	Остварени кумулативни износ истог периода претходне године	Постотак 7/6 x 100	Постотак 7/8 x 100
1	2	3	4	5	6 (4+5)	7	8	9	10
1	Укупни текући расходи (2+5)	610000	4.456.000	49.803	4.505.803	3.826.074	3.685.647	84,9	103,8
2	Плате и накнаде трошкова запослених (3+4)	611000	3.537.000		3.537.000	3.152.921	3.039.169	89,1	103,7
3	Бруто плате и накнаде плаћа	611100	3.247.000		3.247.000	2.933.805	2.848.744	90,4	103,0
4	Накнаде трошкова запослених	611200	290.000		290.000	219.116	190.426	75,6	115,1
5	Издаци за материјал, ситан инвентар и услуге (6+.....+14)	613000	919.000	49.803	968.803	673.153	646.478	69,5	104,1
6	Путни трошкови	613100	200.000		200.000	138.427	139.658	69,2	99,1
7	Издаци телефонских и поштанских услуга	613200	50.000		50.000	31.294	34.281	62,6	91,3
8	Издаци за енергију и комуналне услуге	613300	45.000		45.000	35.839	33.156	79,6	108,1
9	Набавка материјала и ситног инвентара	613400	45.000		45.000	25.080	32.285	55,7	77,7
10	Издаци за услуге пријезова и горива	613500	47.000		47.000	31.892	27.882	67,9	114,4
11	Унајмљивање имовине и опреме	613600	300.000		300.000	255.490	255.551	85,2	100
12	Издаци за текуће одржавање	613700	100.000		100.000	20.408	16.496	20,4	123,7
13	Издаци осигурања, банкарских услуга и услуга платног промета	613800	20.000		20.000	12.174	10.876	60,9	111,9
14	Уговорене и друге посебне услуге	613900	112.000	49.803	161.803	122.550	96.294	75,7	127,3
15	Укупни капитални издаци (16+17)		380.000		380.000	7.001	221.991	1,8	3,2
16	Издаци за набавку сталних средстава	821000	361.000		361.000	7.001	221.991	1,8	3,2
17	Набавка сталних средстава у облику права	821500	19.000		19.000	0	0		
	УКУПНО		4.836.000	49.803	4.885.803	3.833.075	3.907.639	78,5	98,09

СТРУКТУРА РЕАЛИЗАЦИЈЕ БУЏЕТА

Реализација буџета у износу 3.907.639 KM

- Бруто плате и накнаде плата
- Накнаде трошкова запослених
- Путни трошкови
- Издаци телефонских и поштанских услуга
- Издаци за енергију и комуналне услуге
- Набавка материјала и ситног инвентара
- Издаци за услуге превоза и горива
- Унајмљивање имовине и опреме
- Издаци за текуће одржавање
- Издаци осигурања, банкарских услуга и услуга платног промета
- Уговорене и друге посебне услуге

КОНТАКТ

Канцеларија за ревизију институција Босне и Херцеговине
Хамдије Ћемерлића 2/ХИИИ
71000 Сарајево, Босна и Херцеговина

T: + 387 33 703 573
F: + 387 33 703 565
E: saibih@revizija.gov.ba
W: www.revizija.gov.ba
 @UredzaReviziju